

Zihni Sinir Vergileri

Vergi Bülteni

Bu bülten **MuhasebeTR** 'de yayınlanmıştır.
100.000'i aşkın üye sayısıyla 1 NUMARA

Bülent AK,
Yeminli Mali Müşavir
bak@konseydenetim.com.tr

Önsöz

Cuma günü öğleden sonra yeni torba vergi yasası haberleriyle sosyal medya bir anda karıştı. Kimisi haberi yatırımcılara vergi kolaylığı diye duyuruyor, kimisi ise aldığımız nefesten bile vergi alacaklar diye konuya esprili bir şekilde yaklaşıyordu.

Yasa taslağı üzerinde şöyle bir göz gezdirdim, sonra dikkatlice okudum, nedense aklıma *sevgili karikatürist İrfan Sayar'ın yarattığı Prof. Zihni Sinir karakteri aklıma geldi*, kendisi en cin fikirli icatlarıyla meşhur olmuş birisidir. Kendi kendime Zihni Sinir bizim bakanlıkta çalışmaya başladı galiba dedim.

Şimdi size süsleyip püsleyip başka türlü satmaya çalışanlar çıkacak ama sakın aldanmayın, *“Yeni Vergi Torba Yasanın Esası ve Özeti”* aslında şu: Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçe dengeleri konusunda çok hassas, bütçe açıklarının artmasına kesinlikle izin vermek istemiyor. Kamuoyunda oluşan tepkiler sonucunda bazı vergilerin alınmasından vazgeçilmek zorunda kalırsa, o gelir kaybını karşılamak üzere, başka vergiler koymak üzere harekete geçiyor.

Benzetmek yerinde olur mu bilmiyorum ama bakanlık bugünlerde lokanta sahibi bir patron gibi davranıyor. Lokantaya giren çıkanları, yenilen içilenleri çok sıkı şekilde takip ediyor. Yoğun baskılar üzerine hatırlı müşterilerden para alamazsa, yok kuverdi yok servis bedeliydi diye olmadık icatlarla hesabı şişirerek, aradaki açığı ses çıkarmayan diğer müşterilerden kapatmaya çalışıyor. *Anlayacağımız hesabı ödemedem kaçanlar çok olunca, aradaki açığı ödemek yine bize kalacak gibi görünüyor.*

Sürç-ü Lisan Ettiyssek Affola

Efendim, yazılarımızda vergi konusuna taraf olan tüm kesimleri ve uygulamaları enine boyuna değerlendirip ortaya koyarken; ister istemez vergi idaresinin hatalı bulduğumuz uygulamalarını eleştiriyoruz, kimi zamansa yasal düzenlemelerin yarattığı sıkıntılardan yakınıyoruz, bazen de denetim sektöründe yaşadığımız sorunları mümkün olduğunca kırıp dökmeden anlatmaya çalışıyoruz. *Kantarın topuzunu bazen fazla kaçırıp, istemeden kırdığımız dostlarımız ve meslektaşlarımız oluyorsa, affola diyelim.*

Bu yazımda, yatırımcılara kolaylık sağlanarak onlardan alınmayan vergilerin, açığı kapatmak üzere, kimlerden ne şekilde alınmaya çalışılacağını değerlendireceğim. Ama izniniz olursa, olayı biraz mizahi şekilde ele alacağım, umarım fincancı katırları ürkmez, dostlarımız ve arkadaşlarımız da kırılmaz ve üzülmez.

Hani meşhur fıkra vardır ya, devrin padişahı vergi saldııkça halkın sesi çıkmaz, ne zaman ki en son salınan vergilerde ahali tef çalıp oynamaya başlar, padişah artık durun vergiler fazla gelmiş, der. Bizimki de o hesap, biraz mizah yapalım, belki yeni vergilerin bir kısmından vazgeçerler.

Ağlamayan Çocuğa Meme Vermezler

Enflasyon düzeltmesinden olumsuz etkilenen kesimlerden birisi de yatırım yapan firmalardı. İkinci dönem geçici vergi beyannamesi döneminde, kamuoyunda belki de en çok onların sesi çıkmıştı. Esasen yeni kurulmuş, komple yatırım yapan firmaların sorunu 563 Seri Numaralı VUK Genel Tebliği ile geçici olarak çözülmüştü. 2023 yılı brüt cirosu 50 milyonun altında kalan firmaların 2. ve 3. geçici vergi dönemlerinde enflasyon düzeltmesi yapmama zorunluluğu getirilince, bu firmalar rahatlamıştı.

Ancak, öteden beri faaliyette bulunan ve brüt 50 milyonun üzerinde cirosu olan yatırımcılar ikinci geçici vergi döneminde enflasyon düzeltmesi yapmak ve enflasyon kazançları üzerinden geçici vergi ödemek zorunda kalmışlardı.

Şimdi yapılacak olan yasal düzenlemeyle, 50 milyonluk cironun ister altında olsun isterse üstünde olsun, arada herhangi bir fark olmaksızın, tüm yatırımcı firmalar; "**Yapılmakta olan yatırımlar**" hesabına ilişkin düzeltme farklarını, yatırımları biterek faaliyete geçinceye kadar, dönem kazancıyla ilişkilendirmeden bir özel fon hesabında tutacaktır. Özel fon hesabına alınan bu tutarlar, yatırımın tamamlanarak ilgili iktisadi kıymetin aktifleştirildiği dönem ile bu dönemi takip eden dört hesap dönemi içerisinde, değerleri korunmak suretiyle taksitler halinde dönem kazancının saptanmasında dikkate alınacaktır.

Ancak, yukarıda da belirttik. Maliye bütçe dengelerini bozmak istemiyor. **Yatırımcılara çok ciddi bir kolaylık sağlanıyor, ancak bunun bedelini başka kesimler ödeyecek gibi görünüyor.** Yasa taslağının enflasyon düzeltmesi ile ilgili boyutunu ayrı bir yazıda ele alacağım, şimdi paketle getirilen yeni vergiler neymiş bakalım.

Zihni Sınır Vergileri

Özal'lı yıllardan vergi sistemimize kalan en büyük miras şu olmuştur: Doğrudan vergi ödemek halkımızın pek hoşuna gitmiyor. Bunun yanı sıra siyasiler, her mükellefin aynı zamanda seçmen olduğunun farkında, o nedenle insanların doğrudan cebine dokunmak istemiyor. Diğer taraftan, ülkemizde bazı kurumların gerçekten çok güçlü lobileri var. Bu nedenle, vergi gelirlerimiz içerisinde gelir ve kurumlar vergisinin payı uzun yıllardır sınırlı kalmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, mükellefleri bağırtmadan ve canını acıtmadan vergi almanın yolunu dolaylı vergilere yüklenerek bulmuştur. Vergiyi fiyatın içine koyunca, vatandaşımıza vergi ödemek psikolojik açıdan daha katlanılabilir hale gelmekte, sesini nedense fazla çıkarmamaktadır.

Yasa taslağıyla getirilen yeni vergilerin tamamını ele almayacağım. Aralarından insanın hayal gücünü zorlayanları seçip, cin fikirli olanları değerlendirmeye çalışacağım, deyim yerindeyse Zihni Sınır Vergilerini tanımaya ve tanıtmaya çalışacağım.

Kol Saati Vergisi

Efendim, **duyduk duymadık demeyin, çıkacak yeni yasaya göre, beş bin liradan daha pahalı olan kol saatlerinden %20 ÖTV alınacaktır.** Masa saati, duvar saati ve köstekli saat alanlar ile fiyatı beş bin liradan aşağıya kol saati alanlar bu vergiyi ödemeyecektir.

Ben aksesuar takmayı çok sevmiyorum. Evde birçok saatim var, ama taktığım çok nadir olur. Kol saati sahiplerine özgü başka bir vergi gelmediği sürece rahatım diye düşünüyorum. Bu aralar kol saati alacak olursanız, vergi gelmeden elinizi çabuk tutun efendim.

Yüksek Limiti Olan Kredi Kartlarına Savunma Sanayine Katılma Payı

Efendim, Allah sabit gelirlilerin ve borcu olanların yardımcısı olsun. Günümüz şartlarında gençlerin okuması, mezun olup bir iş bulması, evlenip yuva kurması, ev bark sahibi olması gerçekten hiç kolay değil. Devletin evlenecekler sağladıkları krediler ne derece etkin çalışıyor açıkçası bilemiyorum. Ama son üç - dört yılda hayat şartları çok ağırlaştı.

BDDK verilerine göre, sabit gelirli vatandaşlarımızın durumunun pek parlak görünmediği söylenebilir. Faiz kararlarında atılan rasyonel adımlar özellikle onları olumsuz yönde etkiledi, yükselen faizlere rağmen borçlulukları sürmeye devam ediyor.

Şimdi yeni çıkacak olan yasaya göre, 100 bin lira ve üzeri limiti olan kredi kartlarından yıllık 750 lira katılma payı alınacak. **Parası olmayıp mecburen kredi kartına yüklenen, her ay birinden çekip ötekine yatan vatandaşlarımızdan vergi almak kimin aklına geldi, valla bu arkadaşımızı çağırıp müthiş buluşu için tebrik etmek lazım gelir.**

Neyse hemen korkmayalım, şöyle cüzdanlarımızı açalım, limiti yüksek olan kredi kartlarımız varsa ve o derece kullanmıyorsak, limitlerini gözden geçirip, 100 bin liranın altına düşürmek çözüm olabilir. Diğer bir yöntem, birden fazla bankadan örneğin 90 bin lira limitli kart alarak harc ödemedi sorunu aşabilirsiniz. Yok borcunuz zaten yüz bini aştıysa ve başka bankadan kart alıp çeviremiyorsanız, o zaman battı balık yan gider, savunma sanayimiz için katılma payını da ödeyeceksiniz.

Kartın yıl içinde herhangi bir sebeple yenilenmesi halinde ilgili yıl için pay ödenmiş ise ayrıca pay alınmayacak, kartın herhangi bir sebeple iptal edilmesi halinde ise alınan katılma payı iade edilmeyecek. Fiziki bir kartın limitleri dahilinde oluşturulan ek kartlar ile fiziki olmayan (sanal) kartlar için ayrıca pay alınmayacak.

Taşıt Araçları Olmasa Vergi Sistemimiz Çöker

Efendim, sıfır taşıt araçlarının satışının ve sahipliğinin yanı sıra bu araçlar tarafından kullanılan akaryakıt üzerinden alınan ÖTV ve KDV olarak alınan vergilerin toplamı, vergi gelirlerimiz içerisinde çok büyük yer kaplıyor. Taşıt araçlarında verginin ayarı gerçekten kaçmış durumda, **tüketici bir araba alacaksa, en az bir araba, alacağı araba lüks ise belki de iki araba parasını da devlete vergi olarak ödemek zorunda kalıyor.**

Belki inanmayacaksınız ama bir gün taşıt araçlarını ortadan kaldıracak bir teknolojik gelişme olursa, örneğin çocukluğumuzda heyecanla izlediğimiz Uzay Yolu'nda (Star Trek) olduğu gibi ışınlanma teknolojisi geliştirilirse, Türk Vergi Sistemi muhtemelen birkaç gün içinde çöker.

Yeni vergi yasa tasarında motorlu taşıtlardan alınacak vergileri yine boş geçmemişler. İlk defa tescili yapılacak olan araçların tescil işlemlerinde 3.000 lira, tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirlerinde ise 1.500 lira olmak üzere savunma sanayimiz için katılma payı ödenecek.

Ayrıca, vergilemek için daha önce gözden kaçan küçük motosikletleri bu defa yakalamışlar. Diyelim ki gençsiniz, arkadaşlarınıza hava atmak için motor aldınız ve keyfini çıkarıyorsanız yahut trafikte saatlerce beklemekten sıkıldınız, ara yollardan kaçıp işe gidip geliyorsunuz.

Artık öyle bedavaya keyif çıkarmak yok, pamuk eller cebe, hazineye da azıcık vergi yani MTV ödemeniz gerekecek. Motor silindir hacmi 100 cm³'ün altında olan motosikletler ile motor gücü 6 kW ve altında olan motosikletler motorlu taşıtlar vergisi kapsamına alınıyor.

Sürümden Kazanım Vergileri

Maliye bu defa işi sıkı tutmuş, fikri bulan arkadaşların kafası zehir gibi çalışıyor. ***Vatandaşın notere her işi düştüğünde, mükellef her beyanname verdiği tükür tükür katılma payı ödeyecek.*** Milyonlarca vatandaş ve mükellefin, yapacağı noter işlemleri veya vereceği beyannamelerden belki azar azar alınacak ama işlem sayısı ile çarpıldığında çok ciddi bir hasılat oluşacak, bu tutarların da savunma sanayine katılma payı olarak aktarılmasının öngörüldüğünü söyleyelim.

Sonsöz

Efendim, anlattıklarımızın henüz taslak olduğunu unutmayalım, komisyonlarda veya genel kurulda belki sağını solunu kırparlar, belki de akla yeni fikirler gelip ilaveler yapılabilir. Ama sonuç olarak şunu söyleyelim, Maliye işini ve hesabını çok sıkı tutuyor.

Yatırımcılardan enflasyon düzeltilmesi nedeniyle alınacak vergi tutarlarının tahsilatı gelecek yıllara ertelenirken, oluşacak bütçe açığını kapatacak şekilde, çeşit çeşit yeni vergi ve benzerleri getirilmeye çalışılıyor.